

Sfântul Nicolae Velimirovici
Episcopul Ohridei și Jicei

Omilii
despre pocăință,
dragoste și optimism

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

NICOLAE AL OHRIDEI ȘI JICEI, sfânt

Omilii despre pocăință, dragoste și optimism / Sfântul Nicolae Velimirovici Episcopul Ohridei și Jicei ; trad. din lb. greacă de prezbitera Iuliana și pr. Iulian Eni. - Iași : Doxologia, 2016

ISBN 978-606-666-485-1

I. Iuliana, prezbiteră (trad.)

II. Eni, Iulian (trad.)

216

Mulțumiri adresăm episcopului Lavrentie de Sabac pentru bunăvoința de a acorda dreptul de traducere a acestor omilii.

Traducere de pr. dr. Iulian Eni și dr. Iuliana Eni din volumele în limba greacă: Αγίου Νικολάου Αχρίδος, *Ομιλίες για την απαισιοδοξία, την αισιοδοξία, το «μέγα» Όνομα και την ανάσταση των νεκρών*, Εκδόσεις «Ορθόδοξος Κυψέλη», Θεσσαλονίκη, 2012, Αγίου Νικολάου Βελιμίροβιτς, *Ομιλίες'*, Εκδόσεις «Ορθόδοξος Κυψέλη», Θεσσαλονίκη, 2013 și Αγίου Νικολάου Βελιμίροβιτς, *Ομιλίες και μελέτη για τα σύμβολα και σημεία*, Εκδόσεις «Ορθόδοξος Κυψέλη», Θεσσαλονίκη, 2014.

© stock.adobe.com/sapgreen, pentru imaginea de pe coperta 1

© Editura DOXOLOGIA, 2016

ISBN 978-606-666-485-1

Sfântul Nicolae Velimirovici
Episcopul Ohridei și Jicei

Omilii
despre pocăință,
dragoste și optimism

Traducere din limba greacă de
pr. dr. Iulian Eni și dr. Iuliana Eni

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Editura DOXOLOGIA
Iași, 2016

Cuprins

Biserica Ortodoxă și pedagogia revoluționară	7
Despre pocăință	29
Despre dragoste	54
Armele noastre împotriva fricii	79
Despre cele trei cruci	82
Despre învierea morților	87
Despre pesimismul tinerilor	104
Despre eroii zilelor noastre	129
Despre optimism	154
Despre cea din urmă biruință a binelui	174
Mai puțină tristețe, mai multă credință	193

Biserica Ortodoxă și pedagogia revoluționară

Fiecare dintre noi se crede pe sine singurul copil, iar pe ceilalți oameni îi vede ca fiind lipsiți de valoare.

Pușkin

Biserica lui Hristos a fost revoluționară încă din primii ani ai ființării ei. Cu cât slujea mai mult ideilor lui Hristos, cu atât mai mult caracterul ei revoluționar devenea mai evident. Au fost și momente în care aspectul ei revoluționar a fost zdrobit din cauza presiunilor situațiilor speciale. Toate acestea s-au petrecut deoarece Biserica a luat ființă prin revoluție, a fost întemeiată de revoluționari și a luminat lumea provocând o mare revoluție. Și dacă Biserica este revoluționară, revoluționară este și pedagogia creștină. Educația sănătoasă a copiilor, după învățătura Bisericii Ortodoxe, conține întotdeauna ceva revoluționar. Sensul cuvântului *educație* în Biserică are înțeles diferit față de cel întâlnit în multe cărți, deoarece, când Biserica se referă la *educația copiilor* nu lasă nedumeriri, nici nu creează confuzii prin sensuri diferite și neclare. Astfel, în spațiul Bisericii, sensul termenului *educație* poartă în sine ceva revoluționar.

Modelul ideal al Bisericii este Hristos. Biserica dintotdeauna înfățișează credincioșilor pe Hristos ca model ideal. Hristos este exemplul educației creștine. Biserica aseamănă educația creștină cu revoluționa-

rismul și face aceasta deoarece Hristos Însuși a fost revoluționar.

Iubiții mei, a fost Hristos revoluționar? În mod logic, această întrebare urmează.

A fost Hristos revoluționar și propovăduitor al revoluției?

Dacă revoluție înseamnă moarte și nenorocire, atunci ar fi blasfemie să-L numim revoluționar pe Hristos.

Dacă revoluție înseamnă război, sânge și foc, atunci revoluționarii ar putea să-l numească frate pe oricine altcineva din lume, nu însă pe Hristos.

Dacă prin cuvântul revoluționar îl înțelegem pe omul care este slugă a slăbiciunilor sale și judecător al slăbiciunilor altor oameni, atunci Hristos nu poate fi caracterizat revoluționar.

Dacă prin cuvântul revoluționar îl înțelegem pe omul care pentru a se încălzi este gata să dea foc lumii întregi și pentru a se sătura este predispus să jefuiască întreaga lume, atunci Hristos nu poate fi socotit revoluționar.

Dacă revoluționari sunt doar cei care comit ucideri în secret, dacă revoluționari sunt teroriștii, provocatorii de neorânduială și cei care prin forță provoacă căderea regimurilor de conducere, atunci numai oamenii atei ar putea să-L numească pe Mântuitorul revoluționar.

Cu toate acestea, noi putem spune cu toată certitudinea că Hristos a fost revoluționar și că a proclamat revoluția. Focul revoluției lui Hristos a aprins la început sufletele câtorva oameni. Încet-încet însă acest

foc s-a răspândit provocând un imens incendiu care a distrus regatele puternice ale ateilor. Din acest incendiu s-au constituit noi lucrări politice, sociale și de artă.

Poate cineva ar susține că Hristos a fost împotriva oricărei revoluții sociale; că după învățătura Sa, ar fi bine ca sufletul omului să se revolte doar față de slăbiciunile și păcatele sale. De asemenea, e posibil ca cineva să susțină că Hristos dorea să provoace doar o revoluție lăuntrică, morală, cu caracter exclusiv personal; că dorise o revoluție care să aibă legătură doar cu viața personală, nu și cu cea socială. Însă, așa ceva poate susține doar cineva care cunoaște foarte puțin despre psihologia revoluțiilor, în special a revoluțiilor cu imbold religios. Și aceasta, pentru că înainte de orice revoluție socială de obicei precedă – și e bine să preceadă – o revoluție lăuntrică. Așadar, revoluția pe care Creștinismul a provocat-o în lume a fost urmarea firească a revoluției lăuntrice care a precedat când Întemeietorul Creștinismului a propovăduit Evanghelia.

Hristos nu s-a revoltat față de puterea locală a statului de atunci, fiindcă dorea altceva, mult mai mult, decât răsturnarea unei puteri locale. A lucrat având drept scop o răsturnare general-universală. Hristos n-a provocat tulburări împotriva lui Irod, nici împotriva Cezarului. Nicidecum. Ci a pus temelii unei lucrări mult mai mari. A mers mai departe și mai adânc decât toți revoluționarii care au existat în lume. N-a tăiat din pomul răutății doar frunze și crengi, ci a lovit cu securea la rădăcina pomului.

În același timp, nu se grăbea să vadă succesul lucrării Sale. Îi era de-ajuns credința că lucrarea Sa va reuși. Avea conștiința că fusese ales de Dumnezeu să fie Arhitectul unei zidiri imense, care cronologic nu putea fi clădită și finalizată pe durata doar a unei vieți umane. Hristos prevăzuse că finalizarea zidirii al cărei Arhitect este El Însuși ar coincide cu sfârșitul istoriei lumii. În timpul scurt al vieții Sale pământești a reușit să „cioplească” doar câteva pietre. Oamenii care I-au urmat lui Hristos au constituit apoi temeliele vii, pe care Marele Arhitect a înălțat Biserica și zidirea Sa. Arhitectul „a șlefuit” și „a netezit” cu grijă pietrele „vii”, care la rândul lor „au șlefuit” și „au prelucrat” mai departe următoarele pietre „vii”.

„Revoltați-vă mai întâi împotriva eului vostru și apoi împotriva lumii”. Această frază ar putea fi concluzia predicii lui Hristos. Această frază a fost dalta cu care „a șlefuit” și „a prelucrat” pietrele „vii”.

„Lumea este nesărată și fără gust”, îmi zici, prietene! Repeți de o sută de ori, că lumea este nesărată și lipsită de gust și te revolți. Te mândrești de fiecare dată când te numești revoluționar și ameninți că vei răsturna lumea. Revoltă-te prietene mai întâi împotriva ta, împotriva lipsei de sare din tine și apoi revoltă-te împotriva lumii.

Îmi zici prietene că „oamenii sunt vicleni”, că „sunt adulteri”, că „sunt ucigași”. De sute de ori te revolți împotriva păcatelor altor oameni. Revoltă-te însă mai întâi împotriva păcatelor tale, iar apoi te vei putea revolta și împotriva păcatelor altora cu mai multă

putere și dreptate. De te vei revolta mai întâi împotriva eului tău, voi putea crede în reușita revoluției tale.

Aceasta este metoda lui Hristos. Revoluție împotriva răutății care este în mine iar apoi revoluție împotriva răutății care este în jurul meu.

Toți ucenicii lui Hristos trebuiau să se supună acestei autocritici lăuntrice și dure, după metoda Învățătorului lor. Hristos nu se ruga de nimeni să-L urmeze, însă cine se hotăra să urmeze de bunăvoie aceeași cale cu El, se supunea acestei grele autocritici lăuntrice. Numai cine rezista acestei încercări a revoluției lăuntrice împotriva păcatelor și a slăbiciunilor sale avea dreptul de a se revolta mai departe și împotriva răutății altora.

Nici o diplomă, prietene, și nici un titlu nu duce la obținerea acestui drept; dimpotrivă, absolut necesară este cercetarea lăuntrică înaintea lui Dumnezeu și a conștiinței personale.

Până la momentul Răstignirii Mântuitorului Hristos, ucenicii încă nu declanșaseră în sufletul lor această grea revoltă interioară împotriva păcatelor și a slăbiciunilor lor. În timpul judecății Sale, unii L-au părăsit iar alții chiar s-au lepădat de El, fiindcă erau tineri și lipsiți de maturitate. Sufletul lor era răvășit de pedagogia revoluționară a lui Hristos. Însă după Răstignirea de pe Golgota revoluția lăuntrică din sufletul Apostolilor s-a aprofundat și a ajuns la înfăptuire.

Hristos era întotdeauna înconjurat de tineri și în mod deosebit îi iubea pe copii. Zicea: *Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriți, căci a unora ca aceștia este împărăția lui Dumnezeu*¹.

Buda, monahul Indiei, era înconjurat întotdeauna de bătrâni, deoarece putea cu ușurință să le inspire ură față de viață.

Hristos, dimpotrivă, se bucura de copii, pentru că putea în mod ideal să pună în aplicare pedagogia Sa revoluționară.

Epoca noastră ar trebui să-i lase pe copii să vină la Hristos. Veacul nostru, veacul telegrafiei și al aeroplanului, nu ar fi pierdut nimic, dimpotrivă ar fi câștigat foarte mult dacă-i lăsa pe copii și nu-i oprea să se apropie de Hristos ca să ia binecuvântarea Lui.

Este adevărat că dezvoltarea tehnologică a epocii noastre, care este folositoare și dăunătoare în aceeași măsură, nu a micșorat, nici nu a îndepărtat răutatea din lume. Dimpotrivă, a îngrădit puterea omului de a se opune răului. Epoca noastră, mai mult decât oricare altă epocă, are nevoie de o revoluție bazată pe credință. Epoca noastră, mai mult decât oricare altă epocă, are nevoie de o revoluție, pe care să o facă nu numai un singur om, ci o generație întreagă. Această generație se va pregăti, fraților, numai dacă veți lăsa copiii, și nu-i veți opri, să se apropie de Hristos; numai dacă le permiteți copiilor să se adape din Duhul lui Hristos, din Duhul Suprem, care a produs cea mai mare revoluție împotriva răutății.

Educați-vă copiii în așa fel încât să se revolte împotriva răutății. Atunci veți reuși să le dați educația corectă.

Iată, cu toții doriți să aveți copii bine educați, însă puțini sunteți cei care le oferiți o educație sănătoasă.

---

¹ Marcu 10, 14.

Putini sunteți cei care percepeți și înțelegeți modul în care trebuie să vă educați astăzi copiii, deoarece în zilele noastre modul de educație este influențat de tehnologie, de umanismul căldicel, de jumătățile de măsură, de enigmaticul compromis cu răul. E necesar, așadar, să se impună un nou mod de educație a copiilor. Noul mod de educație va trebui să-i formeze pe copii să fie curajoși în lupta lor împotriva răutății. Noul mod de educație trebuie să fie inspirat de Duhul Sfânt. Dacă un asemenea mod de educație va pătrunde în casele și-n școlile noastre, lumea se va înnoi, răul se va împuțina iar duhurile cele rele, cu care se hrănesc astăzi tinerii, vor dispărea.

Fiecare nou-născut trebuie considerat un nou ostaș, care să lupte împotriva răutății. Când îl vedem în legănelul său, lipsit de ajutor și neputincios, ne întrebăm: „Pruncuțule, ce vei fi tu oare: rob sau biruitor al răutății?”

Ah, câți copii ajung sclavi ai răutății, din cauza bunătății părinților în procesul creșterii lor! Cei mai mulți copii așa ajung. Afectivitatea părintească, în cele mai multe cazuri, reprezintă otrava dulce care îi distruge pe copii. Afectivitatea părintească este cea care ascunde și „are grijă” de slăbiciunea copiilor. „Această ființă s-a născut pentru a fi fericită și pentru a se desfăta. Toată lumea trebuie să-i slujească acestei fapaturi”. Acestea sunt cuvintele părinților, și sunt cuvinte de rătăcire. Aceste cuvinte, sub acoperișurile multor case, l-au format pe fiecare mic dictator, pe fiecare mare egoist. Acest mic dictator poruncește tatălui și mamei sale. Puterea lui rezidă în slăbiciunile sale, pe

care părinții lui i le respectă. Când plânge și pare să fie cel mai neputincios, cel mai lipsit de puteri, atunci este cel mai puternic. La strigătele lui, la plânsetele lui „se mobilizează” toată casa. Părinții, cu afecțiunea lor, încurajează prefăcătorii și interesele lui. Se simt mândri de el pentru câte face, povestesc oaspeților lor despre „isprăvile” lui și astfel orgoliile lui cresc. Egoismul micului dictator nu are limite...

Poate că tatăl lui este mare „democrat” și luptă împotriva regimurilor dictatoriale din lume, însă, în data ce trece pragul casei, se pleacă în fața micului dictator. Poate mama lui se întoarce obosită de la o întrunire în care, cu mult zel, a susținut egalitatea dintre bărbat și femeie. Intrând însă în casă, își lasă la ușă liberalismul, pentru a-l regăsi când va ieși din nou în oraș. Acest liberalism nu-l aduce în familie, acolo unde guvernează o singură voință, sau mai bine zis un singur om, micul Faraon.

Micul dictator a reușit prin comportamentul său să-i determine pe părinți să se certe cu toți vecinii. Vecinii și-au exprimat nemulțumirea față de dezordinile celui mic, iar părinții s-au simțit jigniți atunci când le-a fost atrasă atenția din pricina copilului lor. „Copilul nostru, care este cel mai bun, cel mai deștept, cel mai politicos dintre toți copiii din lume!” Așa gândesc. Din păcate, micul dictator și-a orbit părinții.

Am cunoscut odată o mamă. Am întâlnit-o în casa unui prieten de-al meu. Era cu cel mic al ei. Am încercat să intru în discuție cu ea, dar și cu fiul ei:

– La ce școală mergi, micuțule?, l-am întrebat.

– A terminat primele clase ale școlii primare acasă, a răspuns mama lui.

– Poate termina acasă? De ce acasă?, am întrebat în continuare.

Iar ea mi-a răspuns:

– Am luat învățător acasă. Știți, nu ne place să-l lăsăm în afara casei, pentru că ne e teamă să nu se asocieze cu alții în tovărășii rele. Ceilalți copii astăzi, după cum știți, sunt needucați, nu au deloc respect, scriu cu cărbune pe pereți, aruncă pietricele în geamuri..., și fac și alte rele...

Uimit de cuvintele de mai sus, i-am zis:

– Doamnă, copilul dumneavoastră însă trebuie să cunoască răutatea. Fiul dumneavoastră când va crește va trăi în această lume rea, iar nu în Eden. Nu veți reuși să-l țineți izolat veșnic de această lume rea.

Cât timp vorbeam, cel mic mă urmărea cu mânie și-o trăgea de mânecă pe mama lui. Mama, cu teamă, se întorcea tot timpul spre el și-l dezmiarda cu mâna.

Eu, continuând, i-am zis:

– Lăsați-l, doamnă, liber în lume, urmăriți-l doar de la distanță. Ajutați-l numai să-și găsească calea, ajutați-l numai să învețe să discearnă binele de rău. Lăsați-l să vadă răul, să-l simtă, să-l suporte – îndeosebi să-l rabde. Ajutați-l să discearnă binele de rău, să învețe să se opună răului care este înlăuntru și în jurul lui.

Deodată, cel mic a strigat nervos către mama lui:

– Să te ridici când îți spun!